

"Právník" vychází po sešitech o půl třetím archu

15. a posledního každého měsíce.

Předplatení přijímá

Administrace "Právníka"

v knihovně dra Edy Grégra v Thánské ulici č. 524—II. n. č. 6.

a sice:

pro Prahu s doniskem do domu:	pro venkov s poštovním zasíláním:
na celý rok 6 zl. r. m.	na celý rok . . . 6 zl. 80 kr. r. m.
na půl roku 3 " "	na půl roku . . . 3 " 40 " "

pro pp. údy jednaly předplatě na venkov — spolu s poštovním zásilkem:

na celý rok 4 zl. 80 kr. r. m.	na půl roku . . . 2 zl. 40 kr. r. m.
--	--------------------------------------

Rukopisy buďtež zasílány:

Redakci "Právníka" Školní ulice č. 6—II.

PRÁVNÍK 1897
1021511

O prominutí protestu.

Od dra. Jana Svobody, c. k. prezidenta krasického soudu v Chaba.

V starších emendovaných řádech není povinen právník o prominutí protestu, ačkoli v životě praktickém sem tam se vyskytují případy. Právský nářeh směnčného řádu z r. 1849 obsahoval v třetím odstavci §. 40. ustanovení, že doložka "bez protestu" nebo "bez

Angelnorský sm. ř. cap. 4. §. 7. ustanovuje, že směnka s klausurou a prominutí protestu přisluší "die Kraft eines rechtigen Schuldscheines des Acceptanten" a "und kann der Inhaber hiermit seine Nothdurft begehren." Mittermaier, Deutsch. Pr. II. (1847) str. 231. n. 62. sděluje nálezy, vedle nichž v předešlé klausule protest prominutí není požehán a klausulová platnost má, na žádný způsob však povinnost věsného předložení směrný nezohledňuje. Právský ř. II. prominutí protestu nemá. V ranc. Oude de commerce ustanovuje: Art. 162. Le rotas de paiement doit être constaté, le lendemain du jour de échéance, par un acte que l'on nomme protêt faute de jour. Si ce jour est un jour félic légal, le protêt est fait le jour suivant. Art. 163. Le protêt n'est dispensé du protêt faute de paiement, ni par le protêt faute d'acceptation, ni par la mort ou l'absence de l'accepteur avant l'échéance le jour de la date de l'acte de protestation. Dans le cas de faillite et d'accepteur son recours. Klausurleur peut faire protester et accepter son recours. Klausurleur sans protêt, rotas sans frais" polická francouzská, prominutí za platnou, v předešlé řádě art. 162. §. 6. Porsit, De la lettre de change et des effets de commerce. Nouvelor, Des lettres de change et des effets de commerce. Paris 1839. §. 56. Uverský směněný řád z r. 1840 o prominutí protestu každého ustanovení nemá.

outatí, jako i každá jiná, kterouž majitel směnky mohl napřed povinnost protestní se zbevnit, nemá účinku. Mohly (str. LVIII) odvodňovaly zákaz ten tím, že osvobodování majitele směnky povinností protestní klausurami „bez protestu“, „bez outatí“, „sans frais“ v Německu obyčejné není, v právu směněném valíké v platky sponobuje a význam jeho velice jest sporný a nesnadno určit se dá, pročť že příhodno se vidí, další rozšíření takové obyčejně zameziti předjsem, že doložka taková nemá účinku.

V XV. sezení lipské směněné konference dne 8. listopadu 1847 odbyvaném, ²⁾ zavedl dotčený odstavec §. 40. prusk. návrhu kterýž poradě za základ položen jest, podnět k obšírnější rozpravě. Na otázku místopředsedy dr. Einorta, jaké nastanou účinky, když vedle klausur v též paragrafu zmíněné protest učiněn nebyl, podotkl ref. Bischoff, že ve smyslu sliaditelie osnovy klausur, ona, kteráž k mnohým sporům vede, a povraze i podstatě směnky odporuje, má se pokládati tak, jakoby jí nebylo, a že tudíž ten, kdo protest učiniti opoměl, práv postizných dozbývá. Jednoduším svým předjsem vyhlal prý se návrh klausur, kteráž při ustanovení opáčením byla by nebytá. Nelze prý také tvrditi, že by předpis navržený byl kruný nebo neplatný. Neuznáváje klausur taková, zákon ovesm majiteli směnky bezvýnimčně ukládá povinnost k protestu, to že však není zádot neslušná, ježto se mu outatý protestní nahradí a on tudíž vezjmu vlastní jenom formálností vyplniti má, jakýchž prospěch oběhodu směněného vyhledává.

Oproti tomu s mnohými stran namítáno: Bylo by to podrovnání obmyšlností, kdy by přívodci takového klausur, mělo se dopustiti, aby vlastní svůj skutek v odpor bral, a on takto majitelu měl proli majitel, jevž právé vedle přípojané klausur se zachoval. Ovesm že předpis osnovy jednoduchý jest a pochopnosti záměruje, však menšímu oběhodu byl by na obtíž. Klausur, o kteréž bude mti tím větší důležitost, ješto směněné podlézky ve budou připuštěny.

Na obrannu návrhu bylo řečeno: Protest jest formalita zákonem náležoucí; nesmí býtí lze každou takovou formality opáčovati tímli vami interestantův odstavní, jinak nastane zmatek. Jenom vydání může podobnou klausurli připojiti. Také ale lze potomně doložiti,

²⁾ Prot. Kirschfeld 1848 str. 87.

kdo jí připojil? V odstavní navrženého předpisu bylo by veliké nebezpečí pro vydatele směnky a řád v oběhodu směněném byl by bove možný.

Jiný člen konference poukázal k tomu, že bude potřebí, nemá-li klausur „bez protestu“ za zhoja bezúčinnou prohlášena býti, účinky její v tom smyslu stanoviti, aby nahrazovala, toliko formality protestu, nicoliv také věsné předložení směnky a aby nevyhovávala povinnost k nahradě outatí protestních, bylo-li majitel směnky protesta potřebí, aby práva svá naproti jiným pojíhal.

Při hlasování, na-li třetí odstavec §. 40. ve smyslu návrhu zůstati, bylo 6 hlasů pro to a 12 proti tomu.

Po takovémto usnesení byla pak již jednomyslnost v tom, že ustanovení, které na místo dotčeného třetího odstavce příděti má býti ve smyslu tom, že přis takovouto klausurli protest učiniti lze a síce i na útraty toho, kdož klausurli tu připojil, že však, když protest učiněn nebyl, proti němu práva postizní nezaukají.

Návrh redakční komise (§. 43.) srovnával se v 1. odstavci do slova s nynějším čl. 43., však 2. odstavec byl následujícího znění: Eegen die Pflicht zum Ersatze der Protestkosten schütz jene Anforderung nicht, wenn der Protest nothwendig war, dem Inhaber den Regress gegen andere Wechselverpflichtete zu sichern.

V XXXIII. sezení konferencin ³⁾ dne 7. prosince 1847 navrhl místopředseda dr. Einort skruantli závěrečných slov druhého odstavce: „wenn der Protest nothwendig war etc.“ poněvadž učinili protest majitel směnky bez výminky volno býti a tudíž i outatý protestní vždy so mu nahraditi musí. Návrh ten přijat 16 hlasy proti 3.

Tak vznikl čl. 42. sm. ř. v nynějši své podobě.

Urtělie formy nebo určitého umístění na směnce zákon v přítčné prohlášky o promínutí protestu nepřidpisuje. Účelu, ježimne přiměřenější jest, aby nalezalo se na směnce, však i ve zvláštní listině obsazena býti může. ⁴⁾ Ostatně hořejšio jest, přišlo-li jí

³⁾ Prot. str. 236, nast.

⁴⁾ Koal. nej. soudu od 4. května 1848 č. 5531. (G. Z. 1848 č. 68.) Práv, že když v případě čl. 43. důkaz o promínutí protestu zvláštní listinou se nahazuje, so směnky samé však promínutí práva není, platební rozkaz k příjemci síce vydán býti nemůže,

vydání na konci směnky, nad svým podpisem nebo vedle něho, nebo apod. Ji indossant se svou indossací, nebo položí-li ji vedle podpisu svého; položení pod podpisem méně jest společlivé.⁵⁾

Indossace in bianco znamená k přijetí doložky protest promíjetel; čl. 13. sm. r. obmezuje doplnit indossaco pouze těmi kusy, jichž po zákonu k indossaci potřebí jest. Půlve oběn obsah může později indossací v indossaci in bianco vyplnit, nikoliv ale jiné záručky blancoindossantovi ukládati, leč by zvláštní od něho měl zmocnění nebo schválení.⁶⁾ Kdyby indossantovi dovoleno bylo, takového klauzule k indossaci in bianco připojovat, pak by ustanovení čl. 41. sm. r. bylo eludováno. Prohnutí protestu může se státi jen až do projití doby protestu. Neboť při projití doby protestu buď jest směnka již protestována, anebo nebyla-li protestována, nastaly němky obměškání a následně přimnutí protestu nemůže zaniklá práva posléz ožvítí a indossantům, kteří ze závaznosti směnky byli vyší, osvobození nabýte tímou. Pakli že indossant před dosplostí indossoval, však teprve po projití lhůty protestu protest promítní a indossaci své doložku „bez protestu“ připojí, nemá doložka ta účinku. Počítá-li z úhdy, kde vselily posléz již byl odtržen.⁷⁾

Pakli však před uplynutím doby protestu stalo se těmi výzvěmi, aby protest předsevat nebyl a pakli k výzvěmi tomu záručkou přidáno ústní zmocnění pávce blancoindossantem, aby promítnutí protestu k blancoindossantemu připsáno bylo, potom i po projití doby protestu dovoleno jest vyplněti blancoindossantem s doložkou „bez protestu“ a tak dáleco účinek má, že výzvětel ze

však řízení die práva emisečního že zavěsti se má. Právní rozdělovací výzvětel, že výkonem výkonem jím, aby přijímá směnky ušetřit směnky vsánu předložení směnky (2) a učinění protestu in dominohan odprstí a majitelo směnky k opomnutí dědečných směnkyých ákouů bez výjmy vshánko směnkyého záručku vyzá. Žalobci že musí tudis právní možnost býti poskytnuta, aby učinily takového vyzvěti naproti přijetí provedl a k platnosti přivedl.

⁵⁾ Rosch, appol. soudu v Norimberce od 18. května 1863. Lohr, Oestralogien II. str. 188. Forchard, allg. WO. 1863 Zes. 413.

⁶⁾ Volkmar u. Löwy, WO. str. 77.

⁷⁾ Volkmar u. Löwy str. 82.

své povinnosti posílá pro tu příčinu, že odpřec protest omainí, vyvádí se nemůže.⁸⁾

Vedle čl. 42. sm. r. může se promítnutí protestu vyjádřiti slovy: „bez protestu“, „bez účtů“ a podob. Slova v záručkách v čl. 42. sm. r. jsou tudis pouze příkladno uradení i možná také jiných télož významu užítí, na př. „vzdávám se protestu“, „neprotestovat“ atd.

Yedlo rozhodnutí e. k. nejvyššího soudu od 10. května 1865 č. 3843. (Peitler, Samml. č. 348.) obsahuje v sobě prolongace mezi majitelem směnky a předchůdcem posítem závazným umluvená, pro poslednějšího záruček promítnutí vsáného protestu. Káledu tomto nezáe přisválděti, neboť prolongace jest obecno; první tmluva o poshovení, bez účinku směnkyých⁹⁾ a nemůže následak den dosplosti — jenž jakozto podstatná náležitost směnky (čl. 4. č. 4, čl. 96. č. 4. sm. r.) nezmenitelně stanoven zůstává — odložit. Může toliko den platěbní odložit, nikoliv však den

⁸⁾ V případě, kde v době protestu učiněno: tímí výzvěti, aby protest předsevat nebyl a k vůli: aspoň omlat blancoindossantem připojova byla slova „bez protestu“, odmiti volk trýmání der obersien Gebro. XII. str. 186.) námlatá žalovaného v tom sméru učiněna, dovazuje, že by byl žalovaný sám žalobce svěděl, aby protestu pomítnutí, a sice v čas, kdo po zákonu jest před se vzat býti mohl, že by sám sobě odpověděl a obmyslil: jednal; účtého upní v nedostatek protestu pro nezaplacení celnauu hledat. Beglinsatto doli věm způsobem naproti žalovanému místu jest a o bezprostřední jeho poměr k žalobci se opírat. Namítka, že výzvěti k omainí protestu bralo se jen tačí, jest nerozhodná. Oázka, na niž jediné přijde, jest ta, mohli-li majitel směnky na základě výzvěti se setrny žalovaného v příběhu lhůty protestu re integru k němu ústně nahendno, po uplynutí lhůty protestu klauzuli dotýcena s účinkem připojiti. K otázce té shal přisvědčit. Moc v čl. 13. sm. r. majiteli směnky učiněná, aby blancoindossantem vyplnil, není no. určitou dobu obmezena. Máoc ta musí se však vztahovati i k oném krasbu, který právě mezi tímto indossantem a tímto indossatákem vzhledem k převzetí směnky zvlášť uahvovy jsou, ac již hned při indossaci, nebo později, třeba toliko ustoe. Není důvod, proč by so ona moc k vyplněti obmezovala; kde jde o poměr mezi věmi, kterými směnky směnkyfmi.

⁹⁾ Rosch, entigartekého sméu. soudu zo dne 17. září 1860. Arch. I. VVR. IX. str. 211.

dospělosti, nemá tudíž v příčině protestování účinku, zvlášť ne způsobuje promínutí protestu, ani nepřetahuje promlčení (El. 80, sm. f.). Právem tudíž vrch. tribunál stuttgartský rozl. ze dne 9. listopadu 1858 (Arch. f. Deutsch. d. obersten Gerichte XII. č. 2935.) nalezl, že prolongace den dospělosti směnky a zákonní lhůta protestu nezmenšuje, čl. 42. sm. f. že sice promínutí protestu dopouští, toto však že v pouhé prolongaci směnky obsaženo není.

Doložka k indossamentu připojení, třeba dodatečně v den dospělosti nebo v poslední den protestní, „zůstává v oběh až do vyhlášení“ obsahuje vedle nálež. c. k. nejvyššího soudu od 14. října 1862 č. 5744, od 29. března 1865 č. 2396 a od 30. srpna 1865 č. 7234 (Peltzer, Samml. č. 343, 356. Not. Ztg. 1865 str. 206.) několik promínutí presentace (1), protestu a oznámení o nezaplacení směnky, výbřž čini takového indossamenta směnčným rukojmím a solidárním spoludlužníkem příjemcovým. Také s tímto náhledem nelze souhlasiti. Směnčný řád účinky směnčných prohlášení přenesl a devně stanovil; účinky ty nejsou proměnčnými. Doložka doložená nemůže tudíž indossanta v spoluceptacii nebo analitice přesvědčiti, jeť právní poměr těchto posledních na zcela zvláštních podmínkách závislý. Správně tudíž jest rozhodnutí c. k. nejvyššího soudu od 12. září 1867 č. 6321. (Ger. Ztg. 1867 č. 96.) kdež výslovně, že klausule od indossanta k indossanci připojené, „že i bez protestu ve státním oběhu zůstává“ ten toliko význam má, že závazek postížní, pokud vůbec trvá (El. 78, sm. f.), proti tomu kterému indossantovi i bez protestu provésti lze. Taktož vysloveno hlášení nejvyšší instance, sděleným u Borcharde'ta n. n. m. Zus. 573, že doložka k indossamentu připojená „se státním oběhem i bez protestu“ co do promlčení lhůty indossantova závazku po séřného nic nemění. Promlčení započne tudíž též dnem, kteréhož nejpозději mohl protest, kdy by nebyl promínut učiněn by musiti.

Ustanovení čl. 78, sm. f. není vedle čl. 42. sm. f. promínutím protestu vyloučeno. Promínutí protestu, jež má býti polehčivím majitele směnky, nemůže lhůtu k postihu zkrátiti.¹⁰⁾

¹⁰⁾ Naproti tomu rozl. c. k. nejv. soudu ze dne 31. října 1865 č. 12487. (Peltzer, Samml. č. 87.) dovojuje: Promlčení od vydání směnky, na vlastní řád vydané a indossanci in bianco dále převedené, k biancoindossamentu jako dodatečné (den po

Za to však příkaz transanta k směnčnickovi: „Nebužij v den dospělosti placeno“ (Zahlung am Fälligkeitstage nicht zu leisten) nerozvá se vyzvání, učiníli protestu.¹¹⁾

(Dokoncejší přiběs.)

Působení práva církevního na rozvoj řízení soudního vůbec a v zemích českých zvláště.

Sepsal dr. Emil Ott, mř. prof. práv v Praze.

(Pokračování.)

VIII.

Ačkoli bylo původně osamělé, dále četnější úkazy pozorování zasluhuji, nebyly by o sobě dostatečovaly, aby u nás zdomácněno úžedi soudní, dotud v zemi neznámé, když by světské zákono-dárství i soudnictví nebylo jemu cestu razilo.

Panovníci seznávají, kterak ze zřetnosti řád soudní obyhán bývá dředněky soudními, nejen že z podnětů župních soudů vždy hojněji vynahni, nýbřž i zamýšleli naopravení věcí těch

dospělosti) připojené, že „i bez protestu proti příjemci a bez námitek promlčení až do zaplacení směnky v oběhu zůstává“. Obsahuje v sobě směnčové rukojemství, kterýmž indossant závazek příjemcův solidárně na se bře. Dodatečné takové prohlášení nemůže míti jiného myšlen, než že biancoindossant bez zřetele na svůj závazek postížní pro zaplacení směnky tak dlouho v záruce býti chce, dokud směnka směnčná práva má, že tody za akceptanta vedle čl. 77, sm. f. ručíti chce, vzdávaje se, námitky promlčení (1). Neptisati ma tudíž ani exceptio ordinis. Naproti tomu vrch. trih. berl. v nálezu ze dne 12. března 1867 (Borcharde't n. n. m. Zus. 613. n. 453.) vyhláší: Prohlášení od transantu pro dospělosti směnky vřati před profitem doby promlčení na směnku připojené „Prolongováno do 1. listopadu 1866 i ručím bez protestu jako vlastní důlník (Selbstschuldner)“ nevysluhuje prodloužení směnčného závažku, nýbřž převzati zvláštního závazku z intercessae, ježž posuzovali i prověsti bliži dle obecného práva občanského.

¹¹⁾ Rozl. vrch. trih. berl. ze dne 21. února 1860. Arch. f. Wkr. XI. str. 312.

O prominutí protestu.

Od dr. Jana Svobody, o l. presidenta krajského soudu v Olomouci.

(Pokračování).

Vzhledem k podstatě protestu¹²⁾ jeví se prominutí protestu jakožto zřeknutí se práva se strany nepřiměřeného dlužníka smloučného, vedle kteréhož jen tehdy směřování poslouha dostává moci, když autentický prokazáno bude zachování diligence se strany majitele smlouky v případě nepřijetí nebo nevyplacení smlouky vydané směřováním, pokud se dočty přijemcem a směny vlastní vydáváním.¹³⁾

Oprávně k prominutí protestu jest tudíž toliko nepřiměřený dlužník smloučný. Smloučníci, příjemci (mimo případ směny umístěné a pojmenování umístěnce) a vydatelé vlastní smlouky právo to nepřijímají,¹⁴⁾ poněvadž jsou dlužníci přími a k zachování směřování práva naproti nim protestu není. Mohou tedy platně protest prominouti: vydatel, každý indossant, jenž neindossoval „bez obliha“ příjemce směny umístěné, v níž pojmenován jest umístěncem, ježto vedle čl. 43. sm. ř. jen výměněně povinen jest placením.

Otázka jest, může-li avalista protest prominouti. Pokud se týče avalisty, jenž zavřel se za příjemce, nemůže býti pochybností, jsa bezvýměněně zavřán, nemůže protestu prominouti. Ačkoliv spolupodpis bez podpisu hlavněho býti nemůže a závazek avalistův dále nesahá než závazek vydatele nebo indossantův, za něhož se zavřel, přece prohlášením jednoho každého samostatný závazek

¹²⁾ Thöl, WR. 3. vyd. (1873) str. 302. násl.

¹³⁾ Thöl l. c. str. 315.: Die Clausel gibt dem Nachmann das Recht, dass er ohne Protest auf Grund seiner blossen Behauptung denjenigen Thatsachen, welche der Protest zu bekräftigen hat, diese Thatsachen selber durch nicht fehlen.

¹⁴⁾ Archl. f. WR. XII. str. 71. Ueberhard J. c. Zas. 410.; Thöl l. c. str. 315. Nespřávně jest tudíž rozhodnutí dohonak: vrbu. soudu zemského ze dne 4. května 1858 (Zaschke f. Ges. HR. II. str. 130.), kdež vysloveno, že i acceptant protestu prominouti může. Vrbh. trib. berl. rozhodnutím ze dne 19. července 1859 otázka tato správně záporně zodpověděna.

provádí, kterýž ještě porostavati může, kdežto druhý již zanikl. Může se tudíž ovšem státi, že indossant z příčiny opomenutého protestu ze závaznosti vyjde, kdež avalista — protest prominuv — v závazku zůstává.

Naproti tomu avalista pro opomenutí protestu ze závazku nevychází, když indossant nebo vydatel, za něhož se zavřel z příčiny prominutého se své strany protestu, v závaznosti zůstává, poněvadž závazek avalisty zůplna totožný jest se závazkem dlužníka směřovného, za něhož se byl zavřel. Prominutí protestu se strany avalisty směřovného závazku hlavněho dlužníka ovšem se nedotýká. Dočasně prohlášením jeho jen proti němu působí, nikoliv i proti hlavněmu dlužníku.

Klausule protestu prominující jeví účinky směřovně pouze a jediné naproti svému původci, nikoliv i naproti jiným, poněvadž zřeknutí jen vlastních práv a nároků doknoucí se může.¹⁵⁾ Právni účinky klausule dočasně vyzozovali dlužno z obryšlosti, již by se dlužník protest prominuvší dopustil, namíraje potom neúčinní protestu.¹⁶⁾

Tato omezenost právních účinků prominutí protestu jest následek zvláštní povahy obligace směřovně, jakožto obligace od důvodu svého povstání oddělené a osamocené, na abstraktním síbhu smny peněžité se zakládající a na ostatních prohlášeních směřovných nezávislé.¹⁷⁾

Působí tedy klausule dočasně jenom proti svému původci, nikoliv také proti jeho následovníkům, když tedy třeba ná přibud od vydatele připojena byla, nicméně k posílu na indossantův potěbi bude protestu. Ovšem ale nalezejte se na směřovně majitelům takto část její, prospívá též klausule všem následujícím majitelům směny, každý naproti původci jejimu na ni odvolávali se může.

¹⁵⁾ Liebig, WO. (1843) str. 143.; Orthoff, WO. (1848) str. 75.; Brunner, n. d. WO. (1851) str. 92.; Buntschli, n. d. WR. (1852) str. 35.; Halmerl, Abtheilung zum Studium des WR. (1853) str. 150.; Knutze, Deutsches WR. (1862) str. 201.;

Volkmay & Idwy, n. n. m. str. 174.; Renard, Lehrb. d. a. d. WR. (1868); W. Hartmann, das d. WR. hist. u. dogm. dargestellt (1869) str. 385.; Thöl n. n. m. str. 315.; Blaschke Ost. WR. (1877) str. 199.

¹⁶⁾ Koul. prot. str. 81.

¹⁷⁾ W. Hartmann n. n. m. str. 113. násl.

Prominutí protestu poskytuje majitel směnký právo, aby protestu neudělal, nikoliv mu však neukládá povinnost k tomu; proto také ucelování před návrhovou náhradou protestních.

Zachová-li se majitel směnký podle klausule, nemá potom autentičného průvodu o presentaci směnký. Proto musí důlník směnčůný, s jehož strany vyzvání k opomenutí protestu se stalo, převzít brannou průvodní, popříč-li, že presentace v náležitý čas se stala.

Povinnosti k oznámení o nezaplacení směnký (dl. 45. sm. 1.) a objemu závazku poscházlova se prominutí protestu nadotřká. Uvažně případ následující. Na základě směnký umístěné v níž umístěnc pojmenován byl a kteráž v textu obsahovala doložku protest promíjetel slovy: „... Zaplatte za tuto první směnký na řád mojí vlnost bez protestu summu...“; žalovaní majitel na příjemce, žádaje o vydání platebního rozkazu, protestu však neprokázav.

Žaloba byla zamítnuta z toho důvodu, že směnká vešlé dl. 43. sm. 1. a domincilita měla býtí presentována a v případě nezplacení protestována, a když protest učiněn nebyl, že prominutí směnké nemá právo na příjemce. Právník že však prokázán nebyl. Doložka „bez protestu“ že význam má jen při postihu a působí jen naproti tomu, od koho vyčkáni, v důlnímém případě tedy naproti vydatelu směnký, na závazek ostátních důlníků směnčůných však vlivu nemá. Druhá složice vydala však platební rozkaz, poněvadž v tomto případě nebylo poškodi věniti protest, ježto směnká výslovně vyzval obsahuje, aby protest učiněn nebyl a žalovaný směnký dožtóného znění, podepsav, mlčky projevll, že pláti obou i bez protestu.

Však náhledu tomuto nikterak nelze přisvědčiti.
(Dokovení)

Praktické případy.

Spor o nástupnictví ve fideikommiss. (Výklad
náležitosti: manželský. Průvodní moc matřič-
ných zápisů)

K světskosti Kolovratsko-Novohradského příhláší se jako děitel hr. Filip Kolovrat-Krakovský a hr. Jindřich Kolovrat-Kra-

kovský. Poslední odkázán byl k žalobě, i žaloval, žádaje aby uznáno bylo:

- 1) že hr. Filip K. v nástupnictví ve světskosti K-Nské jest vyloučen a že přihlášení jeho k tomuto světskosti, výměrem c. k. zemského soudu v Praze ze dne 9. července 1872 č. 17610. k soudu přijaté, po právu nepozbývá;
 - 2) že žalujícímu přimáloží nejbližší a bezprostředně následující vo světskosti K-Nské a jeho užívání ode dne 26. června 1872*) a že přihlášení žalujícího ku světskosti tomuto výměrem ze dne 30. listopadu 1872 k soudu přijaté po právu pozbývá a projednání pozůstaloosti světské za základ položí se má;
 - 3) že žalovaný povinen jest náklad tohoto sporu žalobci nahraditi.
- C. k. zemský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. dubna 1876 č. 2130. žaloba tuto zamítá a odsoudí žalujícího k zaplacení soudních nákladů 2000. zl. z těchto

důvodů:

O to není sporu, že se k nástupnictví v K-Nské světskosti realní na základě nejvyšší povolení cís. Leopolda I. dno. v Laxenburtu dne 30. dubna 1873. od Jana Václava Novohradského hraběte z Kolovrat zřícené po úmrtí posledního držitele Jiřího hr. Kolovrata Krakovského, povolíci jsou dle prvorozenských mříští, manželští polonci světského stavu po Filipu hraběti z K-Krakovských dne 17. dubna 1766 narozeném a dne 26. května 1836 zemřelém.**)

*) Den úmrtí posledního držitele.

**) K lepšímu objasnění věci sluší následující rodopisný přehled:

Philip Norius Tomáš Ag. Jakub Prokop Eliáš hr. Kolovrat-Krakovský

Leopold Adolf Martin Emanuel Silvester hr. Kolovrat-Krakovský

Philip Norius Frant. de Paula Jan Felix Rudolf (* 17. dubna 1756, † 26. května 1836)
Terezia de Duobel

Philip Norius Leopold Karel Arnošt Jan Hynek hr. Kolovrat-Krakovský (* 17. lovat-Krakovský (* 4. listop. dubna 1789, † 18. února 1868) 1792, † 12. října 1826)

Philip Norius Hynek Leopold Jindřich Philip Karel hr. Kolovrat-Krakovský (žalobce) lovat-Krakovský

Jiřím Bydžovským Tezelskem na jazyk český, dosud však předal
niskem nevydán (Bydžovka, Čas. č. Mus. 1883, str. 315. náhl.).

V letech, kdy spojení starého učení Karlova s Klimentiskou
akademií jestny křenou provedeno býti mělo, stala se také v návrhu
podání knižetou z Lichtensleju, jakožto česáckým míštrským,
ve věci té v srpnu 1632 zmínka o tom, že by vyučováno býti mělo
na fakultě právníké spojeného vysokého učení právu místnímu
(ius municipale), které se uvádí jakožto poslední přednětá tohoto
odboru vedle práva církevního i římského (sacri canonice, digesta,
codex, novelle, institutiones). Návrh celý sice schválen byl částem
Ferdinandem dne 9. září 1632 (Mausensatschft. Jnholt 1827 str. 21.
Sep. drit. str. 21.). Zdá se však, že návrh schválený ve smoru
doleženém skutkem se nesl, jelikož dobré zdání r. 1755, pokané
o tom, kterak by přerokována a zveleběna býti měla Prázešská uni-
versita, bádje na zanedbávání učení práva domácímu.²⁹⁾

(Pokračování příště.)

šých a kanonických pramene (Azo, Bartolus, Baldus, pak Card-
nalis, Innocentius IV., Abbas notiqua, Joa. Andreae) i pří-
véntu dohledá ze spisů Durandi (speculum aureum), Rotredi
Alexandri ab Imole, Cyni, Panormitani, Maranta, dále též pro-
slulého Cojacia a znaného praktika Mynsingera, jakož konečně
Klinga (enarrationes in libros institutionum). Stop: studii Obal-
moyech v písemnictví praktického řízení soudního se vřklajem,
poskytuje porovnáni jeho epist. dclie, str. 2. násl. v přístavní
str. 1. násl., jakým opatřil Petrus Terminus, práci svou nade-
psanou: processus juris scripti et consuetudinis frequentioris per
Germaniam etc. (Coloniae 1576).

²⁹⁾ Dobré zdání dočkové nachází se v zemském archivu i jest část
oprávněni návrh v příslušné strau celého království r. 1755 př-
daných; praví se tam: „quod, vero attinet ad facultatem iur-
dicam, diese wird eingetheilt in docturam sacri canonice, co-
dicis, pandectarum et institutionum. Wo bleibt denn das ius pa-
trium, naturae et gentium, publicum und dessen Mutter, die
Historie? auch criminalis, cognoscitur appellacionis, so erst
von dem Rathe per praxim in consilio erlernt wer-
den muss? Daher wären auch diese annoch abgürigige
Lehrer betraucht.“ Dominus v textu položené navěduje
také okolnost, že kopie r. 1740 vřizena byla mimořádná
stojící pro „Soudní praxi“; reskript o tom vydáný pro-
hlásuje: „weln das Werk nur auf die praxim hohemien, und also
bloss für inländische studien eingerichtot wäro, hingegen man

O prominuti protestu.

Od dne Jan Svobody, c. k. praesidentu krajského soudu v Olomouci.
(Dokončení.)

Příjemce nepřihlásil akceptem svým záola, že směnku za-
plat, nbyř že pro případ nevyplácení přijaté směnky sice po-
jmovaného domiciliate tuč, ač-li případ ten zákonným způsobem
prokázán bude. Aby prominutí protestu naproti příjemci účinek
mělo, bylo by vyzvání, aby protest učiněn nebyl, přimo od něho
musilo vyjiti (čl. 42, 43. sm. ř.). V našem případě však vyzvání
vyšlo od vydatele, klausule zmíněná tudíž také jen proti vydateli
působiti může, právního poměru příjemceva se nedotýkajíc.

Projevy vble mlčky učiněné¹⁹⁾ v právu směnčném — kdež
jenom nepochybná písemná vyjádření na směnce v náležitě formě
zřízené právo zplozují — místa nemají. Právo směnečné v sou-
stávě práva úplně jest osamoceno a v právu občanském pramene
podpůrného nemá,¹⁹⁾ pokud z domnělých mlčky učiněných projevů

das ius commune keineswegs ausser Acht zu lassen, sondern sol-
cher allerdings zu cultiviren und dabei hauptsächlich auch auf
die Allehrung deren Fremder zu sehen hätte, folgiam der Azzoni
dahin anzuweisen, eci dass er in traditione processus das ius civile
pro fundamento nehme und solches bei jeder Materie voran-
schicken, hiernach aber die praxim hohemien beisetzen soll
(Schmahel: Gesch. der Prager Juristenfakultät).

¹⁹⁾ Srv. Unger, Syst. II, str. 104. násl.

²⁰⁾ Srv. Hartmann na n. m. str. 45., kdež trešně podotýká: Das
Wechseldrecht ist ein souveranes Recht in Wechselsachen, welches
— in sich abgeschlosssen — kein anderes Recht neben sich duldet
und in keinem andern Rechtssysteme seinen Sitzpunkt findet. Das
Wechseldrecht kann daher auch aus dem gemeinen Civiltrechte
nicht erklärt und durch Rechtsätze aus dem letzteren nicht be-
gründet werden. Den Wechselgeschäften hogen zwar in der Regel
bestimmte Obligationenfälle zu Grunde, welche in das Gebiet des
Civiltrechtes fallen und unter gewisser Voraussetzung von Timuss
sind auf die wechsellrechtlichen Folgen, allein diese Rechtsbe-
ziehungen betreffen keine streng wechsellrechtlichen Verhältnis-
nisse und liegen daher ausserhalb des Gebietes des Wechselrechts.
Die aus dem Wechsel entspringenden und durch den Wechsel
begründeten spezifisch wechsellrechtlichen Ansprüche und Bezügegen

všle právní účinky na jednání směřující vyvodit, jest tudíž na-
prosto pochybn. Ostatně v případě tu dotčeném vyvážení se strany
vydatelovy učiněné, nestálolo přijetí, jenž protestem učinil, proti
němuž naopak protest se předseklá, nýbrž svědčí majitelůsměnlky,
jenž k vůli posilna směnku protestovati musí.

Vrchní tribunál berlínský nálezem ze dne 9. listopadu 1863²⁹⁾
vyslovil, že směnčičt, jenž na směnku umístěn své přijetí bez
další poznámky napíše, tím již neprojevil souhlas doložkou protest
promlžený od vydatele připojenou. Dávody jeho jsou: Jesto zákon
nikakého omezení nestanoví, může prominutí protestu vyjítí od
kterého koliv dlužníka směnčičtého, jehož záznamek protestu pod-
mínen jest, učiněnýe však pouze proti tomu dlužníkovi, od něhož
všlo, resp. také proti tomu, jenž se k němu připojí, od něhož tedy
také všlo. Být pak jednak prominutí protestu usporu třítá protest-
ních za účel mělo a účela toho při směnčičtích umístěných dosazeno
by nebylo, pokud by přijímal k dotčené doložce se nepřipojí, a když
by jen proti vydátele dlužníku mělo, ku ztácté směnčičtého úrovn
by vedlo, s druhé strany doložka dotčená vzdání důležitě záruky
v sobě zahrnuje, jehož bez prohlášení zcela určitého uznání nelze.
Poněvadž pak projevování vůle počým mlčením s pravidla společlivé
nemí a poněvadž se přijetí vztahuje k platebnímu příkazu ve sméne
obsaženému a s vyvážáním majitel směnky sváděním, jako doložka
„bez třítat“ nic činiti nebude, nelze v tom jedině, že směnčičt bez
další poznámky akcepte svůj na směnku umístěnou položil, spatio-
vatí souhlas s obsazenou ve sméne a od vydatele vycházející po-
známky protest promlžený.

Jediná příčina, proč doložka zproměněná pouze původcu svého
všle a nikoho jiného, jest, jak řečeno, ta, že každý jen o vlastních
právech narižovává a s nimi disponovává, tudíž i jisti se zřekati
může, nikoliv ale, pokud jde o práva cizí.³⁰⁾ Proco nemůže půso-
nosti doložky té sáhati přes meze subjektivního okruhu práv původ-
cových do okruhu práv cizích (čl. 95. sm. ř.).

Za slov čl. 42. sm. ř. umístěného v oddílu jednacími o po-
sílku pro neplacení, ani následným vyládem nájmáto rozšíření nebo

finden in den Vorschriften des gemeinen Civilrechts keinen Anhalt.

S v o b o d a, hist. dogm. Erlrta. str. 145. násl.

29) Borchardt na n. m. str. 412.

30) Thöl na n. m.

přenezení účinků z prominutí protestu vycházejících na některého
jiného dlužníka směnčičtého, než toho, jenž protest promínil, do-
vodit nelze. Citánek ten mluví jen o dlužníku směnčičtém, s jehož
strany prominutí protestu se stalo a ustanovuje právní účinky
jenom pokud jeho se týče, právního poměru ostatních dlužníků
směnčičtých se nedotýkáje.

Zlývř zminilí se, jak soudce k prominutí protestu při-
hlázel má.

I v řízení směnčičtém má máxíma projeňavací úplnou plat-
nost. Jíné jest ale postavení soudcovy, žádá-li se žalobou pouze
o zavedení řízení směnčičtého a žádá-li se o vydání platebního
rozkazu. V přípádnosti poslední nejedná se o zahájení rozepře,
nýbrž o to, aby ihned a napřed vynesěn byl rozsudek, soudce
tudíž důkladně a všestranně uvážíti musí nárok žalobcov a posou-
dití jsou-li na zákoně jeho podmínky čili nic (§. 5. min. nak. ze
dne 20. ledna 1850 č. 52. ř. z. srv. §. 2. min. nak. ze dne 18. čer-
vence 1859 č. 130. ř. z.). Aby soudce nároku žalobnímu přelíco-
diti mohli, musí mu strana veškery skutečnosti prokazati, jehož ku
vzniku toho kterého práva potřebě jest. Soudce zkomnatí musí,
žda-li a pokud skutečnosti mu přednesené nároku žalobnímu vznik
dáví mohou a zdá-li a pokud dokládány jsou, dáte žda-li nebyly
předneseny skutečnosti, kteréž právo porstale měnit nebo zrušují.
Pro nárok směnčičtý rozhodnutí jesti pouze a jedině listina
směnčičtá. Směnka sama jest nosič pohledanosti a práva směnčič-
ného jedině ze směnky nabytí lze (čl. 7. sm. ř.). Dle řádu smé-
něného jsou skutečnosti právoplatné jen písemně prohlášené na
směnku co do formy správnou položeně. Na dávodi jejích nic ne-
přijde.

Než tudíž soudce platební příkaz vydá, netoliko opatřen,
ale vodlé řádu svého i povinen jest, přisné vysvětliti i jistiti,
zdali listina jemu jako směnka předložená má veškery náležitosti
čl. 4. resp. 96. sm. ř. Nemá-li jich, palč tu není směnky. Jest-li
ku vzniku nároku směnčičtého potřeba protestu a protest nebyl
předložen, pak tu nároku směnčičtého není a žaloba musí vodlé
§§. 1. a 67. lit. c) ofs. ptu. ze dne 20. listopadu 1852 č. 251. ř. z.
býti zamítnuta. By-li protest prominutý pak lze příkaz platební jen
tehdy vydati, když dotčené prohlášení v zákoně sménu není po-
važivé a zejména o původě svém pochybnosti nepřipouští. Jinak
platební příkaz vydati nelze.

né za následok, že A. není více mpravě bezdomovců, pročť násto dlo. §. 8. Ht. e) pat. o obvodu poddomovním jemu žádané povolání pro- Alonkii. Ministerstvo vuzice však rozhodlo dne 10. března 1884 pod č. 5589, dorozumějši se s ministerstvem obvodu, že není přičiný odopřiti žádané povolání, poněvadž při pouhém odhousení pro nadsaký vó smysla §. 496. zák. tr. náze. říci, že žadatel požávil mládežnosti bezdomovostí mpraví v §. 2. Ht. e) pat. ze dne 4. září 1852 č. 252. ř. z. předepsaná.

Obvod požární při železnicích. Za příčinou pochybnosti vrestých prohlásilo ministerstvo obvodu výnosy ze dne 13. června 1884 č. 42991. a ze dne 29. července 1884 č. 28277, že nelze mítí za to, že dekret dvor. kanceláře ze dne 28. prosince 1843 č. 40114, jímž stanovena vzdálenost, ve které lze připešiti nové stavby poblků trati železniční, modifikován byl nař. min. obvodu ze dne 26. ledna 1879 č. 19. ř. z. Nab posleze dořešené nadsazení učuje toliko ohlym povin- nosti, společenosti železniční dle §. 10. Ht. g) zák. o koncesích železn. ze dne 14. září 1834 č. 238. ř. z. mládežtí, míti totiž péči o to, aby budovy poblků trati železničné se nechtějíci opatřeny byly tak, aby nevzniklo nebezpečnosti ohně, kdsáto dekret dv. kanceláře ze dne 28. pros. 1843 společenostem železničným žádne povinosti ne- ukládá, nřbyť spíše podnlly by ohřánití chce před škodou, kteráž by pro bezpečnost jíady vzniknutí mohla z toho, kdžby nové stavby ži- zeny byly ve vzdálenosti příliš nepřekročil od trati železničné.

K příkazní bezdomovců. Místodržitelství příkazalo bez- domovce jisté obci ve smyslu §. 19. zákona o právu domovským, ať pochýbno bylo, zda příkazový jest rakouským občánem státním či ob- čánem srbským. K sířnosti, kterou obec na toto rozhodnutí podala, rozhodlo ministerstvo vnieta dne 21. září 1884 č. 12281, že nelze příkazní bezdomovce, dokud není rozhodnuto o státním jeho občánství, považováti dle §. 2. zák. o pr. dom. toliko rakouský občán státní mážo míti právo domovské v rakouské obci, a poněvadž dle §. 18. dočt. zá- kone příkazní bezdomovce nějaké obci má vymanit, že jej až do vyšetření pravě obce domovské neb nabýti nového práva domovského pokládáti jest za přialušíka obce, které byl příkazní.

Změny ve stavu soudcovským. Jmenováni byli pr.: soudní rdi. Antonín Šourek v Plzni okr. soudcem v Studecku; soudní rdi. Adolf Krözka při zem. s. v Praze radním sekr. při. obč. s. v Praze; rdi. okr. s. Antonín Salit v Bihně okr. soudcem ve Víd- šejně. — Přeloženi byli pr.: okr. soudce v Skodcech Václav Markey do Aše; okr. soudce ve Vídšejně Emil Fiedler do Letta.

4002/155

Podává 1885

Pokud jsou osoby právnické právy z deliktů svých zástupců?

Podává JUD. Ant. Kanda, c. k. dvorní rada a ř. v. prof. práva v Praze.

Známa jest sporná a cholonativá otázka, zdali má právy- nické osoby z deliktů svých zástupců?

a) Právkem dlužno připomenouti, že jak všeobecně su- uznává osoby právnické všeho druhu (zejména i stát a obec) od- povídají za vinu svých zástupců při uzavření a splnění smluv, pokud zastupcové jednali v mezích kompetence své (§§. 21, 26, 27, 567. ob. z. obč., cf. §§. 51, 55, 58. úst. občaniel etc.)¹⁾ Vždyt právnická osoba vůbec jinak než zástupci jednati nemůže, a bere-li z jednání těchto zisk, musí též podstoupiti škodu z něho a bere-li z jednání těchto zisk, musí též povinnost k náhradě po případě plynouti, nechtěť ani k tomu, že povinnost k náhradě při kontraktach jest toliko nerozlučnou modifikací obligace hlavní.²⁾ Podobně má se věc, jde-li o obligaci z jistého poměru

1) O tom sry. vojtu, L. 0. n. l. g. Die Haftung des Staats aus rechts- vridigen Handlung. a. Barmen 1879, str. 69 sl. i. Stobbe, D. P. R. §§. 63, al. b. a §. 201. str. 398. sl. To principlně se uznává též obligaci železnic v uovra. ze dne 16. listopadu 1861 č. 51. §§. 19, 60, pak v čl. 400. a 421. a cont. §. 8. obvodu. zák. ohledně pošty v dekr. dv. komor. ze dne 6. listop. 1838 č. 302. §§. 2, 69.

2) Kvalifiká odškodnění viz n. l. 0. n. l. g. str. 58. sl. Neaplní-li na pr. zřízení obce, státu atd. smlouvu dodávací, kterou zástupcové obce neb státu plátné uzavřeli, musí obec neb stát škodu z toho vzešlou dle pravidel všeobecných druhému kontrahentovi nahraditi. Vše nomá se tu jinak, než když osoba a fyzická zástupcem smlouvy uzavírá. Dobře též Schmidt ho f. Ger. Zfgr. 1891 č. 23.

(ex lege) vzniklou, k. p. byla-li obec jedním z výše zmíněných občanů.³⁾

2) Jinak, jedná-li se o náhradu škody, která deliktem zástupce (zřízence) právnické osoby (tedy mimo kontrakt) způsobena byla. Předem sluší uvést, že osoba právnická jako taková jediná bezprávněho dopustit se nemůže; neboť zástupcové její nemají jiné moci, domáhají se účelů právnických osob spíšeobem bezprávním. Otázka může být jen ta: ručí-li osoba právnická (a mimo kontrakt) za následky bezprávních činů, které zástupce její při výkonu své činnosti jemu vykázané byl spáchal? Je-li z povahy právnické osoby o sobě ručení takové nepřijímá, jest odpověď přirovnatelná jen tehdy odůvodněna, když pozitivní právo závaznost takovou uznává. A tu musíme blíže rozoznati, jde-li o provozování soukromé záležitosti, zejména o provozování živnosti (závodu), aneb jde-li (při oběh a státní) o veřejnouprávní funkci toho kterého úředníka (zřízence).

a) V onom případě má ručení za pomocihu zajištěných příchod, když závaznost majitele závodu (principála, domini) nezávisí na vzdálenější jeho vině (culpa in eligendo); nýbrž záleží jedině na poměru pomocihákem. Tak zejména v případech, kde právo závodu přerůstá z náhodou, ne př. při provozování parní dráhy dle zák. ze dne 5. března 1869 č. 27. 2) Ale i v případech té, když závaznost principála záleží na jeho vině (zejména culpa in eligendo vel constituendo, §. 1312.), tuč právnická osoba z provinění svého zástupce (pomocihky) tak, jako kdyby principálem byla osoba fyzická. Myslíme tu totiž v té všeobecnosti nikdež zřejmě vyslovená,³⁾ avšak vězí v §. 26. obč. zák. obč. („gleicho Rechte“)

3) Srv. Löwning str. 23. sl. 80. sl.; Stoppel, Právník 1884 str. 830. sl. Neboť tu na vině ručení nezáleží. K takovému pomocihákem náleží zejména povinnost vlastního věd (srv. Handb., Vlast. §. 6.; Eig. §. 6.).

3) Srv. Löwning str. 75. sl. 80. sl.; Drinz §. 241. (1. vyd.).

3) Proč pro obor práva římského váhá částečně spíšeobně obecnoprávněho povahy tu obyčejně závazek právnické osoby, odkazující posuzování jediné na vinnou (pomocihky). Tak zejména Drinz §. 241. na k.; Löwning str. 86. sl., jakoliž usazuje, že spravedlivost vyžaduje přitvození závaznosti osob právnických, a na str. 88. a 89. dosti ohovívavě se vyslovuje: „Soweit der Staat ... Bortbehaltenenbor ist, finden auf den Missen die Bestimmungen des H. G. B. und der übrigen einschlägigen Gesetze Anwendung“.

a v §. 257. obč. zák. obč., a jest zásadně nyrána pro obor železnicích dráh (říd. žel. ze dne 16. listopadu 1851 č. 1. ř. z. z r. 1852, který v §. 19. a 60. ustanovuje, že „spolek“ má jest ze všech činn a opomenutí ředitelství.) (Zákon o ručení

duge.“ Za to zná se Windscheid §. 69. p. 9. Je náhledu v textu hájenu: „Ihre Handlung ist nur der erhoichte Auftrag... es ist, als wouu der Auftrag von einer phya. Person erfüllt worden wäre.“ Dokazuje některá novějš (Dornburg §. 53. n. 11., §. 206. n. 7.; Fürster §. 90.; Stobbe §. 201. p. 298. a j.) tvrdí, že die práva občanská a německého (pruského) práva také osoby bezvýznamně za vinu svých zástupců v případech shora uvedených ručí proto, že títo jsou jejich orgány, jejich činy pokrývají dluh za činy právnické osoby, noli i proto, že zástupce fyzickými osobami jsou utluč. Vsk. f. zv. „organy“ státní etc. jsou jeho zástupci a v intenci reprezentace o sobě nepřijímají ještě gausuace za činy reprezentantů. Ze státního práva takové závaznost uzduvalo, o tom srv. Löwning str. 26. sl. — Wolnrieh, Die Haftung etc. (1882) odkládá v mnohých závaznost práv osob na obyčejní (§. 35.).

6) Ano změnil mohlo by výkladu, že spolek podnikatelský ručí bezvýznamně za činy ředitelstva. „Die Direction er-schließt... als Bevollmächtigter des Vereins, woloher für alle Handlungen und Unternehmungen dieser Direction civil-rechtlich verantwortlich ist. Nebenbei sind aber die Mitglieder dieser Direction auch noch persönlich... verantwortlich.“ Vsk. hiede k §§. 1010. a 1316., musíme tvrditi, že zákon ne-myslí má jen ručení z culpa in eligendo; tož §. 19. odkazuje na předpisy obč. zák. obč. (Pro právo pruské lze so odvolati na §. 101. a 166. I. 6.). — Rakouské ústředí posud neobtránil so podnikáním zkončením občany té. Pfaff, Gutrecht str. 73. a 74. dovéká, že sice občany se k náhledu shora hájenému, však odvolávají se jeho na §§. 37. česk. a 34. hnl. obč. zák., pat k zák. ze dne 5. března 1869 č. 27. (o ručení dráh) jest namístné, resp. eany pochýbné. Neboť §§. 37. a 34. obč. zák. obč. mlují o porušení veřejnoprávní povinnosti a jest so k tomu co výjimky. Ručení podle zák. ze dne 5. března 1869 má ne-předpokládati vinu podnikatele dráh. Podstatné hlásí se i Burck-hard, Syst. d. österr. P. R. §. 48. p. 7. k resultátům v textu vytknutým — ovšem příliš obecně a bez odůvodnění. Kravis tak hlásí se též k náhledu shora uvedenému, avšak by se dovékála chomolostivá občany, kterou přičítá své právnické osobě následky činu kulposního neb Golosního, Srv. Schubhof, Ger.-Z. 1881 č. 29. a nálezy č. 3992. a 192. (Bahn-), 5210. (Gaanstalt-Gesellschaft), 6222. a 6277. (ručení za porušení záporvých lovení ryb se stavy obědu). Na otázku Pfaffe, pozn. 234. ručí práv.

[Podnikatelství] zejména ze dne 5. března 1869 č. 97, mohl by se za dotáhl uvést jen pobud, pokud ve smlouvě [ovšem nesprávně] mluví se o „domněnce viny podnikatele“ [Verschuldung der Unterehnehmung] neb osob při provozování zaměstnání, hledě k tomu, že podnikatelský právník i právnická osoba [stát], ačkoli ručí tu podnikatel vlastně za náhodou, v těchto případech shledáváme princip, kteréhož ve všech případech užívání dlužní, kde právníká osoba (stát, obec, spolek atd.) provozuje živnost neb závod nějaký — princip, jenž zajisté hovoří nutně praktické potřeby a spravedlnosti; neb nelze namítati, proč by právníká osoba zároky provozující v příčině nahodily škody ponoucky způsobené opředu fyzickým osobám požívatí měla vysaďte neodpovědnosti — na úkor důvěřivému občanstvu, které právě společně na morse finanční prostředky právníckých osob jakožto podnikatelů? Dobře ustanovuje nejnovější švýc. právo obl. čl. 62, že právníké osoby právy jsou tak jako fyzické, když provozují živnosti.

bb) Příklad ten, když státní neb obecní (okresní, zemský) úředník (sluha) státně škodu způsobí bezprávním činem neb opomnutím při vykonávání veřejné moci jemu svěřené, mohl se práveu soukromým, nýbrž veřejným; neb poměr státní neb obecní služby jest různý veřejnoprávního.⁹⁾ Proto nelze předpustit soukromého práva v příčině ručení ani obdohu

osoba za celpa in elig. organu voličiho (zájmového) neb zdati „hned (sofort) za vinu organu zvoleného“, odpovídám: dle rak. práva je za vinu převážně (§§. 1314. a 1316), nežli ostatně vol. funkcioniv nadřízený neb podřízený zásluhou (Fähigkeit, Substitut etc.). Chybně rozhoduje se Pfaff I. e. pro alternativu druhou; neboť pak by osoba, právníká, ručila přistupí, než osoba fyzická — ručila by bezvýhradně — jinak ovšem soudím de lege ferenda a dle franc. práva (dl. 1834), dle kterého princip práva jest bezvýhradně (tedy i sdu celpa) z důlků po- moocněk a výkonu práva jemu svěřených. Srv. též čl. 1153. ital. zák.

7) Právnické osoby neměly by toliko „gleiche Bealte, wie die einzelnen Personen“ (§. 26. o. 2.), když měly výsady té. Uvěz v §. 937. uznává se, že máta náos zásluhově obec i na obec vyučuje ná- sledky obmýslného dlužní (§. 335).

9) To nyní všeobecně se uznává. Srv. též nálezy Říšského soudu v Ely, Samml. d. K. d. Reichsger. II. str. XXIX. sl.; též novéi. Menturaz něm. n. Lönninga str. 50. sl., 93., 96. sl.

užívání. Odpověď na otázku: ručí-li stát neb obec za škodu svým zřízením takto způsobenou, vážící dlužno jediné z práva veřejného — a tu označujeme, že nedostává se v rakouském právu předpisu, jenž by závazek takový zřadně pro všechny případy vyslovil; uznává se závaznost státní k nahodilé škodě toliko za přičinou bezprávného útvarnění a bezprávného zavedení tiskopisů, pak za přičinou bezprávných činů soudních úředníků (služebníků), srv. zák. ze dne 12. července 1872 č. 112, čl. 8. resp. 9. zák. státní zák. z r. 1857 č. 142. a 144., a §. 10. v Čechách a v Haliči při zanedbávání povinnosti místní police (§. 37, resp. 54. z. obec.) a závazek obcí při útlaku hnanců (z. ze dne 27. července 1871 č. 88.). Tyto předpisy mají patrně výjimky a nedopustějí tudíž dovezování právníka, že stát a obec ve všech případech ručí za bezprávné činy úředních zřízenců svých. 9) Tomu názoru svádějí též porady kompické komise, které se 6. dubna 1871 v 1802, 1806, 1807 a 1808 obdržely (srv. Pfaff str. 75—80.); z jordanůch na jevo vřeká, že redaktoři státní z. útlaku, na to neponyšli, uznávají ručení státní z bezprávných činů svých úředníků. 10) Původ vank státní neb obec ručí,

9) Tak podstatně i Larcher, G.-Ztg. 1880 č. 83., jenž připomíná praxis úrodn. soudů, že obec za bozprávě občem starostou veřejné neručí, nýbrž jen tento sám; rovněž Schönbö, G.-Ztg. 1881 č. 29. v dubrem Mlnku. Ze spisu Lönninga str. 93. sl., 110. sl. na jevo vřeká, že ani v římském právu ani v moderních státech neuznává se všeobecná zásada, že stát neb obec dle rektně právi jsou z bezprávných činů, kterých se úředník dopouští na výkonu moci úřední. V Htenarže a v judikaturě různé o tom panují náhledy; ve předkládání možno pokládáti názor shora zmíněný, srv. Lönning I. e., kdežto Stobbe §. 201. opadá, náhled hájí. Onom. dočkáti na str. 184. k výkladu: dass in Deutschland ohne allgemeine Haftung des Staates aus rechtswidrigen Handlungen seiner Beamten nicht existiert, und dass eine solche mit Log. Nichtwenigkeit sich weder aus den Begriffen des Staates und der Beamten, noch aus dem Verhältnisse der Unterthanen ergibt.

10) Tak vyjádřil se na př. Fratioberer (1807), že nitterak věditi nemůže, „dass eine gleiche Haftung (wie solche im Hofl. vom 4. Jänner 1787 Z. 609. bezüglich der pflichtwidrigen Handlungen der vörmundschaflichen Gerichte den Obrigkeiten anferlegt wird) von dem Landesstraten übernommen werde, und er aus den Larch-

